

R 854A 973

296.45

260 2700 12 15

הדרוש

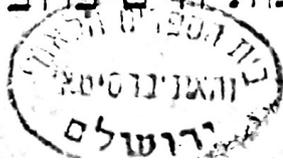
אשר דרש כבוד הרב המובהק וכו' ח"ר
יעקב מאיר הי"ו ביום עריכת
החשבון הוא יום ג' דחווה"מ פסח תרנ"ד
בבית החולים הכללי משגב לדרך

וחג האסיף בצאת השנה באספך את
מעשיך מן השנה :
שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך
את פני האדון ה' אלקיך :

אחת צמתי יומא אחר רב קטינא בשעה שהיה ישראל עולים
לכנל היו אנלים להם את הפרכות ומלאים להם הכינים
ומטורים זה צוה, ולומרים להם ראו סבתכם לפני קווצ"ע
כחנת זכר ולקצת.

ישמחו החברים ויעלזו הגבאים באספה הקדושה
והנכבדה הזאת זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בחג
האסיף, אספת מעשינו, מעשה הצדקה וגמ"ח אשר
טפחנו ורבינו בשנתנו הנוכחית. הנה מסודר לפניכם
מורי ורבותי בחוברת השנתית אשר מסרנו עתה לידה"ק
את מצות הצדקה אשר סגלו אחינו פעה"ק תוב"ב ואחינו
הג' הרמים בחו"ל איש איש כמתנת ידה מצות גמ"ח,
מספר הנפשות אשר נתמכו בביתם בהיותם מוטלים על
ערש דוי ומספר הנדכאים אשר בכח ה' החיינו אותם
בביה"ח המפואר הזה, וכל מי שנגעה יראת ה' בלבו
וחננו ה' בלב רגש ירגיש בעת ובעונה הזאת גיל וחדוה
נחת ורצון על כל המפעל הזה, ובפנים צוהלים נשא
כפינו אל אלקינו בעד כל אחינו-הגבירים הרמים ההם,
למען יאריכו ימים ושנות חיים ברוב עושר וכבוד, יזכו

50

דרוש ביום עריכת החשבון

לשנים רבות נעימות וטובות וכה יוסיפו לעשות עוד
מדי שנה בשנה אמן.

מורי ורבותי! במה אקדם פני קדשכם ומה תשורה
אגיש לפני הדרתכם אם אנדיל את עושי הצדקה הנה יהיו
שנים אשר אנכי ואחי הרבנים דברנו בזה ככל הצורך
רק גרגיר אחד לי להציע לפניכם לדבר כרגע בשבח
אחינו שבחור"ל הנותנים לבם אל הקדש עיר ירושלם תו
בכלל, והבית הזה בפרט. והן בהכלל אחינו
ה ב ו כ א ר י ם המשימים לדרך פעמיהם לעלות
לרגל וקודם נסיעתם מפרישים מהונם סך מה לצדקה
לבתי החסד, והיינו מה שאמר דהמע"ה צדק לפניו
י ה ל ך ואח"כ וישם לדרך פעמיו.

וראיתי להרב "סנח לצי" ז"ל שנכנס לבית הקפק צענין
כהינתן הלדקה אם החיוצ הוא רק צדקה העני
לשאלו וכ"ז שלא צא לשאלו אין החיוצ עליו לתן, כל"ל שאם
לא נתן אין צו עוין או כאמר כי חיוצא רוצא לילך לבית
העני לרחם עליו צלדקתו שיוליך לו. ונאלץ הדבר מפורש
צדצרי הרעצ"א ז"ל צח"י לשבועות על סוגיא שאתן כו' ,
מהו שאתן אילמלא הלדקה לעני, מושצע ועומד הוא, שנאמר
נתן נתן, אללא ונתנה לעשיר, וכתבו חכמי הלרפתים ז"ל
ודוקא שהעני תוצע ונאנו דהשתא מושצע ועומד הוא, אלכל
עני דעלמא שצועה חלה עליו, שאינו חייב ללכת לפרנס
עניים צודי, ע"כ. וכתב הוא ז"ל אפילו דלא מלינו חיוצ
מן התורה, וכ"ו מלוא היא, שהרי עי"ז אינו
מניח לעני סיהציש ושיכנע לצבו לשאלו אוכל מן הצחים.
והיינו כונת דהמע"ה: "לדק", הלדקה הנצחרת שראוי שתקרה
לדקי, "לפניו יהלך" כשילך לפני הלדק, וישם לדרך פעמיו"
לבית של עני לתת לו עכ"ל.

ובדרכו אפרש אנכי אי"ה כונת המאמר, וגמולו יסלם
לו, כך אמר הקצ"ה, נפשו של עני מפרנסת
ללאה מפני הרעצ, ונתת לו מרנסה זהחית את נפשו חייך

שאני מחזיר לך נפש, למחר צנך או צחך צאים לידי חולי
 או לידי מחלה וזוכר אני להם ונליל אותם וכן הויתה ע"כ.
ואקדים עוד מה שכח "ועיל לדקה", דידוע דעיקר
 ציאת הנשמה לעוה"ז הוא מטעם וואן דאכיל
 דלאו דילי וכו', וא"כ העני הכלכך לצריות ומה הכוונת
 בציות נשמהו אדרכה ירדה פלאים, כי וקודם אכיל לאו
 דיליה ועכ"פ ע"ד הקצ"ה, לא כן עתה צעוה"ז אכיל דלאו
 דילי ע"ד צטר ודס, וא"כ האדם לריך להזהר שלא לצייש
 את העני וכו' ע"ס והא ודאי דנגד זה יהי שכרו, סצני
 ציתו לא יצאו לידי חולי ולא ילעוך לזקק עליהם רחמים, ואם
 נגזר עליהם ר"ל שיצאו לידי חולי טרם צואם הקצ"ה זוכר
 זה ונלילה, וזו היא הכונה: נפשו של עני היתה ופרכסת
 ללאת צטענה זאת כי יחא לה לאכול דלאו דילה ע"ד
 הקצ"ה ולא ע"ד צו"ד ואתה נתת לה פרכסה צלי שאלה
 שכך יהי כי מחך צניך צאים דייקא, צעוד סצאים לידי
 חולי טרם צואם אני זוכר זה ונלילה ונצטל עהם הגזירה,
 כן הי חלקינו צרך את עונך יסכאל צכלל והנדיצים צעם
 צפרע, זכר להם לדקתם ורחמנותם, צטלועליהם כל גזרות
 קשות ורעות, וגזר עליהם גזרות טובות צרצ רחמיך.

אם אמרתי אספרה כמו מעלת הבית הזה, הנה
 לשבח דבר מפורסם וידוע לעין כל, מגרעות נתן בו כמ"ש
 הרב יערי נחלי על מאמר "אל יספר אדם בשבח וכו'"
 שהכונה הוא שאם ישבח את חברו בדבר מפורסם זה
 בעצמו הוא גנות, וזהו מתוך שבחו בא לידי גנותו יעו"ש.
 אולם מלבד המעלות הנשגבות אשר להבית הזה
 הנה הוא גם בית מוסרי וקודם שאפרש שיחתי אציע לפני
 מורי ורבותי מה שפירש מרנא ורבנא הגאון המפור' הראש"ל
 הרב ר' יעקב שאול אלישר שיחתי בספרו הבהיר "איש
 אמונים" כונת הכתוב "בשרתי צדק בקהל רב הנה שפתי
 לא אכלא" דר"ל דאדם הבא לאמר דברי תוכחה צריך או
 שיהיה אדם גדול, או לפחות שיאמר דברים צודקים וזה

דרוש ביום עריכת ההיטבון

מאמר דהמע"ה בשרתי צדק דברים המצודקים בקהל
רבי וע"כ אעפ"י שאיני כדאי שפתי לא אכלא עכ"ל. וה'
יתן לי מענה לשון להזהר לבלתי אכשל בלשוני לפנוע
בכבוד שום אדם.

הנה ידוע כי שרש פורה ראש כל העברות היא
הגאווה כאשר האריכו רז"ל לבאר כל זה בטוב טעם
ודעת, והי קראו תועבה כמ"ש תועבת ה' כל גבה לב,
והמבקר את הבית הזה ניצול מצרעת הממארת הזאת.
כי הסיבות המביאות לידי גאווה הם שלש, א) מצד הדרת
גוף האדם וקומתו היפה ובריאותו, ב) מצד חכמתו
וחריופות שכלו, ג) מצד עשרו, והבא אל הבית הזה הלא
יראה כי מצד בריאותו ויפיו וגבורתו אין להתגאות אחרי
אשר פה שוכב איש שהי גבור ובריא, בפנים חורים
וידיים רועדות, פה קוצצים שערו הנאות, אינם חסים על
עיניו היפות הדומות ליונים, מקטעים ידיו ורגליו וכהנה
כמה נתוחים בגוף האדם, ואם מפאת חכמתו וחריופותו
הלא פה היותר חכם וחרוף לרגלי מעלה אחת קדחת
פיו ידבר תהפוכות וזרות, ויברא לו דמיונות כוזבים
ומבהילים, ואם מפאת עשרו הנה הבית הזה עומד בין
החיים ובין המתים, ופה יבא ויראה כי לא במותו יקח
הכל לעיני כל העם יפתח ידיו להראות כי ריקניות הם
ערום ועריה, מהבלי עוה"ז הולך הוא לעולמו, פה יבין
כמה גדול כח הפירוד שאין אדם מת אלא מתוך הפירוד
ואין אדם בא לעולם אלא ע"י האחדות דהנה האדם נוצר
ע"י זו"ג שמזדווגים יחד באהבה וחבה בגוף אחד, וזה אחד
מפלאי ה' שהי יכול לברוא את כל בני האדם יחד מן
האדמה ולא עשה כן, להראות כי קיום החיים הוא דוקא
ע"י התדבקות ואחיזה איש ברעהו, והמיתה באה להם
ע"י שהקב"ה שולח בגוף האדם את המחלה ללחום
ולריב את הטבעי, וכל ימי החולי לוחמים ומתקושטים
זה את זה, עד כי ע"י המחלוקת נחלש כח הטבע וגורמת
פירוד ביסודות האדם ומתוך זה הוא מת.

דרוש ביום עריכת ההשכון

פתחנו שערי לבות וכליות הוא היודע ועד כי בונתנו אשר
בלי הבדל בין עדה ביה"ח הזה לכל חולי ישראל פה עיה"ק
מחייב אותנו שלא לעדה היתה מפני כי ענין הבית
מערכי לתימני כו' ולא כאשר פדות בין ספרדי לאשכנזי בין
קבץ נדבות מארבע כנפות הארץ עשינו זאת חלילה
חלילה כל באי שערי עירנו יודעים את האמת כי אין לנו
הפקידים על הבית הזה שום תכלית והנאה פרטית.
ובזה נוכל להתהלל ולהתפאר בפני כל אחינו הנאספים
פה כי אנו עובדים באמונה ובלב תמים ובלי כל קבלת
שום שכר, ואם יתמעטו הכנסות ביה"ח הזה לא יבולע
לנו, ואם יתרבו לא לנו התועלת, לא לנו הריוח, כי אם
לעניי ישראל בכלל, כי ברבות הטוב נרבה גם הפעולות
נבנה עוד בתים נוסף עוד מטות, את הנדכאים הצנועים
אשר כלמה כסתה פניהם לשכב בביה"ח, נסעדם בביתם
ברופא ורפואות וכל הדרוש להם.
ולקיים מקרא מלא והייתם נקיים מה' ומישראל.
אשמיע במרום קולי לפני כבוד הנאספים להודיע כי בעת
ישבו הפקידים לשאת ולתת ע"ד הסופרים הנכבדים
חששנו לאיסור השגת גבול, ופן ואולי יגיע איזה נזק
לבית החולים אשר לאחינו האשכנזים, והחלטנו כי שני
גבאים מאתנו, הלא הם הרבנים מוהרי"ץ אשכנזי ומוהר"ם
ישראל הי"ו ילכו להגא' הרב מוהר"ש סלאנטה ראב"ד לעדת
אחינו האשכנזים פה לדרוש רשות ועצה מפיו אם נקבל
את הנכבדים הנ"ל לסופרים במפעלינו או נחדול, ובעת
ההיא הראה לנו הגאון הנז' שיח"י את לבו הטהור ובחפץ
ורצון הרשה לנו לקבלם, ובמאמר פיו עשינו חוזה עם
הסופרים הנ"ל, ומה להם עתה כי מתלוננים עלינו, ועכ"ז
נאמר עתה לכבודכם כי אם תראו לנו בגלוי לעין כל כי
יגיע לכם נזק או חצי נזק לאיזה בית חסד שיהיה, עלינו
לתקן, באופן שלא יבולע לשני בתי החולים כי מטרתנו
וחפצנו לקרב השלום ולטעת אהבה ואחוה בין כל

העדות כי היא האחדות היא עמדתנו ובוה תלוי קיום תורתנו וכמ"ש במאמרנו "בשעה שעלו ישראל וכו'".

יש לדקדק וזה הוא "חזתכם לפני הנוקם", חזת הקב"ה לכם ה" לו לומר, ונראה כוונתו עפ"י ו"ש הרב צעל הידושי אגדות שם וז"ל, צפרק הנוכח את הפרות פליגי, חד אומר פניהם איש אל אחיו, וחד אומר פניהם אל הבית, מאן דאמר איש אל אחיו הא כתיב פניהם אל הבית כאן כשעושים רלונו של נוקם, כאן כשאין עושים רלונו של נוקם, והך דהבא אחיא בותי, וזהו שרנו רב קעינא כי צעת אשר כל ישראל עלו לרגל היו נגלים להם הפרכת להראות להם, אם חפלים אתם לעשות רלונו של נוקם, דאו וזה החזה שהקב"ה דורשת ונראה אחכם שתאהבו איש את אחיו, הנה לפניכם הכרוזים, דאו איך הנה אחוזים ונעורים זה בזה. לאמר אם תהיו נאחזים איש ב אחיו אז הכרוזים איש פני אחיהו ואם ח"ו כו'

ועלינו לדעת מדוע אות זה ניתן על הכפורת שעל גבי ארון העדות שבו מונה כל התורה כלה, מוכרח הוא הורות כי כל קיום התורה תלוי באחדות והיא העומדת על גבי התורה כלה.

ובד"ז אפרט כונת הכתוב, "כה אומר ה' אלקי ישראל הכני נוקצלם וכל הארלות והשיצותים אל הנוקם הזה והיו לעם וארכי אה" להם לאלקים ונחתי להם לב אחד ודרך אחד וכו' לעוב להם ולצניהם לעולם". הדקדוק בזה מוזן למה כפל הדברים לב אחי ודרך אחד.

נקדים ואמר ידוע, בן זומא אומר, עלינו פסוק כולל יותר "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", בן ננס אומר עלינו פסוק כולל יותר, "ואהבת לרעך כמוך", בן פזי אומר עלינו פסוק כולל יותר, "את הכבש אחד תעשה צבוקר", קס ר"פ על רגליו ואמר הלכה כבן פזי שנאמר "ככל אשר אחי מראה אתך חזנית הושכן ואת חזנית כל כליו (וכן תעשו) ע"כ. לריך להצין צמאי פליגי ואען ואומר

דרוש ביום עריכת החשבון

דש"ט ויני פירודי יש, א), צנולות לא תעשה סעליה כתב
הרמז"ם ז"ל ע"ס לא תחגודרו שלא יהיו שני צתי דיכין
צעיר אחת זה נוהג כוונה א', וזה נוהג כוונה א'. צ),
פירוד צין אחים צין איש לחצירו וכדוונה. ג), פירוד צקיום
המלות כענין הלדקה והקצנות וכדוונה. בן זונא צא לרמוז
על מלות לא תעשה שלא ירצו שני צתי דיכין צעיר אחת,
מה שמתיר זה חוקר זה, והרא"י לזה הציא הפסוק שווע
ישראל שהוא קצלת עול ואלכות שמים וכתוצו צו ה' אל קיכו
ה' א ח ד, שנהיה צאחדות גוורה אשר עי"ז יהי ה' אחד
ושמו אחד ותורתו אחת, וצלאו הכי נראית כשתי תורות
חלילה. בן נכס מוסיקין וקצירא ל"י שלריך ג"כ צנולות שצין
אדם לחצירו וע"ז הציא הפסוק ואלהצת לרעך כמוך, בן פזי
מוסיף עוד וקצירא ל"י דגם צנולות עשה כוועשה הקצנות
וכדוונה לריך שיהיו צאחדות, וע"ז הציא הכתוב את הכצט
אחד כו', שר"ל שאם הכצט שהוא התמיד תעשו אותו
צאחדות אז נר מלוה יאיר כאור צוקה, אך אם את הכצט השני
שתעשו אותו צפירוד אזי מאיר אך כאור הערצים הקרוצ להשכה.
וליהבין שארית המאמר שקס ר"פ על רגליה שאיננו מוצן
לכאורה, אקדים וזה שכתב רצינו האר"י ז"ל על
ושנת, עשרתם ערצתם הדליקו את הנר, שר"ל שהקצ"ה
צע"ס צין השמשות, (והוא עת יליאת נשמת האדם שנפטר
מעוה"ז לעולם שכלו שצת) אומר עשרתם, עשיהם השתדלות
לרדוף אחרי הונוון, ועשרתם עושר גדול, ערצתם, הלכתם
אחרי הדצרים הערצים לגוף וחתענוגו העוה"ז וכו', עתה
הדליקו את הנר שהיא הנשמה ונראה אם מאירה או אינו מאירה.
בעקבותיו אמר אנכי הווענה הנ"ל ע"פ מדרש חז"ל
צאופן אחר ע"פ והנה ונרת זהב בלה, שנמשלו
ישראל לנוורה דכתיב זה כלה וקשה אחת זהב עהור
שהיתה הנוורה עד ירכה עד פרכה כלה עשת אחת, כן
ישראל גדולים וקטנים לריכים להיות צאחדות כעשת זה,
והיינו דקאמר עשרתם אם הפרשתם ונעשר ונכסיכם ללדקה
וערצתם אותה יחד לתת לכל עני צלי הצדל כערוב הזת

שנשתתפים בו יחד כל בני העיר קטון וגדול אז, הדליקו
את הנר שהיא המנורה, סזזכות זה יגאלנו ה' ונדליק
המנורה העשויה כלה מעשת אחת.

עוד נקדים ונ"ש צט"ס על פסוק והזריח התיכון שהיה
דרך נס עוצר על שלשה רוחות, ולדעתי הוא לרנוח
שישראל בכל וקוונות פזוריהם לריך סיהי' להם זריח אחד
המזריח אותם יחד, וזה הוא דקס ר"פ על רגליו ולאור
הלכה כזן פזי שלא די צעלות לא העשה דלחצת איס אחת
אחיו אלא גם וולות הלדקה לריך שהיה צלחדות ,
והרלי' הוא הכתוב שאור ככל אשר אני ונראה אזהך את
הזנית הנושכן המנושכן על עונות של ישראל וטוונן צרוני'
הזריח התיכון העוצר דרך נס צטלסה רוחות להורות כי
הפן הקצ"ה שלא נהי' אגודות אגודות ותזנית כל כליו
היינו הכרוזים הנראים אהצת איס לאחיו והמנורה שהיא
נולות עשה להדליק נר תנייד, ולזה הקצ"ה לעשותה מעשת
אחת, ונכאן רלי' להלכה כזן פזי.

לדאבון לבבנו פה עיר קדשנו קריה נאמנה עיר
התורה והיהדות עיר שכל אחב"י עיניהם תלויות לראות
הנהגותינו בתורה ובמצות, כי מציון תצא תורה לכל
ישראל. וע"י שעדת ישראל נתחלקה לשתי מקהלות
ספרדים ואשכנזים. ממרים אנו את דברי שלשה התנאים
האלה. הנה במצות לא תעשה אציג לפני מו"ר ענין היותר
מרגיש והוא דבר השחיטה כי כל עדה אוסרת שחיטת
חברתה בהכרזות בשוקים וברחובות לעיני הגוים. ועוד
הוסיפו שו"ב אחינו האשכנזים כי בהמה המרפה מחמת
חומרי הגאון רמ"א ז"ל מתירים אותה למכרה להספרדים
וקוראים לה "פריינקעשע פלייש", אהה! איש הנלבב
הנאמן לעמו ודתו יקרע סגור לבבו בשמעו מפי הגוים
חרופים וגדופים על תוה"ק באמרם מה התורה הזאת
לבם. אם בשר טרפה היא זאת, מדוע כשרה לאלה
היהודים. ושופכים בוז על חכמינו לעג וקלם היינו בפני

דרוש ביום עריכת החישוב

שכנינו אם באמת כונתינו לשמים בלי תכלית הנבעלה
(מכס הבשר) עלינו לגול מעלינו חרפת הדבר הזה
ולעשות כמו שכתב החינוך על פסוק לא תתגודדו להושיב
שני בתי הדינין יחד וישאו ויתנו מה לעשות ואם לא
גם בין איש לרעהו אנו רואים כי מיום ליום הפירוד
מתרחב בין האחים. עליכם אישים אקרא. עוצו עצה
לשרש אחרי צרעת ממארת זו, ולבי אומר לי כי שרש
הפירוד מסתעף לשנים, דבר השחיטה ושינוי הלשונות,
הללו מדברים ספרדית, והללו מדברים אשכנזית, איש את
שפת רעהו לא ישמעו וע"כ עלינו להפיץ בין ילדי עמנו
את שפתנו הקדושה והברורה אשר בה יתפאר ישראל
והיא תקרב את הלבבות ותאחד את הנפשות.
גם במצות עשה, הנה בעוה"ר מקרוב התערב
השטן לחולל ריב ומדון גם במנהלי בתי החסד, וחד בחד
קא סבבו ועבדו קרבא ואם כי יכול היות אשר לב כלם
לשמים איש איש להטיב מצב עניי קהלתו, אבל דרכיהם
שונים ומשונים, אלה להטיב אך לאשכנזים ואלה - אך
לספרדים. לדעתי הפעוש לא זה הדרך בחר בו ה' , אם
לב אחד לכלנו לקיים מצותיו ית"ש דרוש שיהיה גם
דרך אחד לכלנו ושמרו דרכי ה' לעשות צדקה וגמ"ח
השוה לכל אשר בשם ישראל יבונה .

זהו כונת הנביא ונתתי להם לב אחד, וללדי צומה שאתן
להם לב אחד לעבדני, כי אם גם דרך אחד אתן להם
צקיום המלות לבל יתפרדו איש מרעהו, ועי"ז ייטיב להם
ולצניהם לעולם .

צאן וכלו כי גם לקבלת התורה לא זכינו אלא ע"י הסלום
כו"ס צילקוט ע"פ ויחן סס יסכאל צכ"מ הוא אומר
ויסעו ויחנו צומלוקת, וכאן הוא אומר ויחן כליס
אחד ללב אחד, וכן הוא אומר ה' עוז לעמו יתן ה' יצרך
את עמו צלום .

וראיתי להגאון שמוע יעקב צפ' מספעים שחקר חקירת חכם

זאשר כי הוא יתברך וולך הנושפע לונה יוסר הנושפע
לסופעים זארץ ולא נעשה הדין על ידו, ונולה צו כו'
והסיצ דודת רחויי יתברך להקל זדין צ"א, וודת בית דינו
קשה יותר ווסל צ"ד של וועה שצצ"ד של וועלה לא יתכן
זילוע דהנה כתצו החוס' דכל סיכא דיודע הדין להיכן הדין
נועה אינו רשאי לזלוע ולפי"ז הוא יתברך יסר יחזה פניונו
והוא יודע תעלומות לצ ויודע להיכן הדין נועה וע"כ אינו
רשאי לזלוע עכ"ל .

ומרנא ורצלא הגאון הנפורס ראש הרבנים זאה"ק

ת"ו נו"ה יעקב שאול אלישר הי"ו זקפרו הח'
פירש זצריו והוסיקו נוסף ווסלו דעל כל לרה שלח הזח
כשיס דין לונטה הצ"ד ונאנים אנשים לראות זדקי העיר
ועי"ז הגזרה ונחצטלת, לא בן אס הדין הי' לונעלה היחה
הגזרה ווספת והולכת ר"ל, וזזה פירש כונת הכחוצים, והי'
לעולם יסז כונן לונשפע כסאו, וא"כ קשה הוא זעלמו
יספוט חצל זלדק, והוא ידין לאומים זנושרים, אלח לפניו
גלוי וידוע, אולם "ויהי ה' ווסגז ל דך, כי זרחויי
המרוזים ית"ש עשה אה ווסגז הזזה ל דך זאשר הוא
יודע כי אין לו ונה לסלם ויצח הדצר לצ"ד וסצ"ד יפסרו
זיניהם, וגם ווסגז לעתות זלרת, כי ע"י זדקי העיר הזנועל
הגזרה עכ"ל .

ואחרי נסיקת עפרות זהו הגאון שונע יעקב ז"ל הכ"ל לא

זכיתי להצין כונתו, דדצרי התוס' האלה נדחה
קלאו להם כל גדולי הפוסקים ופסקו כרע"י ז"ל דקצירא
לי' דדוקא אס אור הדיין אהה חייז אהה זכאי אינו רשאי
לזלוע, אצל קודם זה אפילו הדיין יודע להיכן הדין נועה ונולה
לזלוע. וגדולה ונזאת דהצ"ח כתז שיש להחמיר כהתוספות
ותנה עליו הס"ך חדרבה הלח ונולה לזלוע, וכ"כ דעת רוב
הפוסקים אלח דאנכי ווסתפק היכא דאיכא עדים וקצלו
הצ"ד העדות אס רשאים לזלוע דאין זה עפי מיודע הדיין
להיכן הדין נועה או כינח דהוי לי' כגמר דין כיון שיש
עדות זרורה ואסור לזלוע וכעת לא יכלתי לחפש זדצרי

דרוש ביום עריכת החשבון

הפוסק' וואי קצירא להו בזה, והסכל ונחייב דהוי לי' כגווע
 דין דדוקא היכא דאין עדות צרורה אעפ"י שידוע הדיין
 להיכן הדין נוטה הוא אך עפ"י טענות התובע והנתבע,
 ופן ואולי אין הנתבע יודע לטעון ככל הלריך ועי"ז יפסיד
 ע"כ אונרו ואלו לצלוע אצל היכא דהדצר ונתצר על ידי
 עדים לא שייך צילוע, ונדצרי התוס' יש לדייק כן שהקטה
 לרש"י ויה צילוע שייך אחרי אונרו איש פלוני זכאי וכולי,
 והסיב וצדוקת יש לוונר שלא יטעו אותו הדיינים לוונר לו
 שגא עשינו צדין עכ"ל וא"כ אחרי שיש עדות צרורה שאין
 הדיינים יכולים לוונר דצר ודאי ללא שייך צילוע וא"כ לגבי
 הקצ"ה שהוא העד הוא הדיין ויה שייך לפניו צילוע, ואם
 הדין נוטה שגם צעדים שייך צילוע עכ"פ לפני הקצ"ה הוי
 לי' כאילו הודה הנתבע להתובע ואין קצרא לוונר ואלו
 לצלוע.

וזאת היתה לי לפרט כונת האומר כל הנועלים עיניו וון
 הלדקה הר"ז כאלו עוצד ע"ז, דידוע שדרכו לדק
 לדק תרדוף חד לדין ומד לפטר והרצ הכ"ל כתב כי פירוש
 הכתוב ונגיד דצרי ליעקב חקיו ונשפטיו לישראל שרולף
 לוונר שדין הפטרה לא ניתן רק לישראל, ולא עשה פן לכל
 גוי ועתה כונת האומר הוא להזהיר להדיינים שלא יעלימו
 עיניהם וון הלדקה טעמה הקצ"ה לישראל דהיינו הפטר
 והנועלים עיניו שלא לעשות פטר הוא כאלו עוצד עצודה זרה,
 שחוטב עלונו כגוים שלא ניתן להם דין פטר.

באופן אחר נראה לפרט כונת האומר כל הנועלים כו'
 הזהרה להתנצעים שלא יצקשו פטר והוא צהקדים
 השוצת הרצ תה"ד ס' טו', שנסאל ראובן תובעים אותו
 צונוון שהוא ונחזק צו ורלונו לחפש לדדים ותואכות כגד
 התובעים כדי שיתרלו לעשות עונו פטרה ויקחו ונונו איזה
 סך ויוחלו לו על השאר, שרי לנניעצד הכי או לאו. והסיב
 חליכה ללדד לנולא היתר לעשות כזה דתניא צפ' שצועות
 העדות ונין לשלטה שנוטים צאחד ונה שלא יהי' אחד
 תובע ושנים וועידים שנאמר ונדצר שקר תרחק והלא הדצריק

דרוש ביום עריכת החיטוב

ק"ו ומה החס דנון הדין חייבים להם ונכה דרשו חכמים
והזהירו שלא לזקק תחבולות וערוות כ"ס וק"ו שלא לחסור
ומחשבות און ועקלקלות כדי להחזיק צשל חזירו שאין לו
דין ומשפט עכ"ל .

ותשובה זאת פסקה וכן ז"ל וכחצ דאס עבר ועשה
אינו יולא ידי שמים עד שיחזיר לו את שלו יעו"ס והא
ודאי מי שעושה כן הוא כי כולם להפטר וצ"ד של מטה
ואינו חושש לצ"ד של מעלה, כי לפני הקצ"ה נגלו כל
תעלומות, וסוף כל סוף האלקים יציאנו לידי משפט ומה
יענה ליום הפקודה.

וזה כונת המאמר כל המעלים כו' שמועלים עלמו שלא לשלם
לחצרו ופני הלדקה שחפץ שחצירו יתפטר עמו הכי
הוא כאלו עוצד ע"ז כי כופר צהקצ"ה הלופה ונציע האמת.

דא אשלה את נפשי כי דברי אלה יעשו רושם
גדול בלב השומעים, ידעתי מעוט ערכי עלי אך את נפשי
אדמה כמשרת באנקיר גדול המביא מכתבים ואגרות
מבית הרצים לאדוני ובהמכתבים יש בהם כמה וכמה
הצעות, והבנקיר בידו החפץ והרצון אם לקיים הצעות
המכתבים או לחדול. עלי לבאר מי הוא הבאנקיר? על
מי החובה מוטלת לקיים את כל ההצעות האלו, לא עלינו?
כי אם הדבר מוטל על ראש הרבנים הגאון עטרת ראשנו
מורנו ורבנו כו' כו' מו"ה יעקב שאל אל יש ר
יש"א ברכה יצ"ו החובב עמו וארצו נאמן לעדתו זיכנו ה'
ששם כתר לראשינו רועה נאמן אשר איננו מבדיל בין
עדה לעדה, עלינו לבקש מאתו שיפנה עצמו מכל דבר
ויעמוד בראש לתקן ענינים נשגבים כמו אלה, נקח נא
למופת את הנהגת אניות הקטור. כמה משרתים להועל
גביהם כמה וכמה ראשים ובראש כלם רב החובל אשר
דרכו הוא כי בכך עת אשר האניה בלבים דרכה צלחה
הוא יושב שקט בהיכלו ואיננו משים לב לכל הדברים
הפרטים הנוגעים להנהגת האניה; מה שאין כן בעת

צרה ותוכחה. ביום חמו גלי הים או כי האניה קרבה אל
היבשה מקום אשר אסון נשקף כי האניה עומדת בין שני
דברים ננדיים ים ויבשה. באותו פרק עומד רב החובל
הכן בראש התורן ומפקד את כל עושי דברו. כה וכה
תעשו. ובדרך זה תלכו. כן עטרת ראשנו הודות לאל
הרבה בתי דינין יש לדון בין איש ובין רעהו. הנה
חכמים ממונים להנהיג עניני העיר. הנה גבאי עניים
גבאי בתי חולים. גבאי בתי תלמוד תורה וישיבות. גבאי
תמחוי לנהל כל מוסדות הצדקה בצדק ומישרים. בעת
השלום עליו לשבת במנוחה ולא להתערב במלי דמתא
ולאסוף כל כחותיו לעת צרה כזאת אשר האניה שהם
המון העם. תחוג ותנוע ועומדת בין ים ליבשה וברוח קל
לא יבא ולא יהיה יוכל לבא לידי אסון. בעת צרה כזאת
יחשוף ימין זרועו להציל עדתו אשכנזים וספרדים יחד
ובטוחים אנחנו כי בעזרה אשר נתן לו לב רחב ורוח נכון
כל יכול להוציא לאור מערבי לבו למובת עמו ולעשות
סדרים ולשים שלום בין העדות.

בפה מלא אומר כי אנו בעצמנו גרמנו איסור הכניסה
לא"י לאחינו הרוסים הנעים ונדים. על ידינו בא איסור קניית
קרקעות. לכל ישראל כי זאת נהיתה מפני כי באו הגולים
בהמון רב ובחפזון ובקניית הקרקעות התנהגו במהומה
ובבהלה רבה. אך לא עליהם האשמה כי מה יעשו
האומללים האלה מגורשים הם מארצם באו למקום שלא
הכירום מעולם. שפת המדינה והנהגת הממשלה לא
ידעו בנו התושבים פה כאשכנזים כספרדים. לא האמינו
כי היינו בעיניהם לאנשים לא נאמנים. לא רחמנים.
ועל כן לא דרשו עצה מאתנו. מי הגורם כי יטלו מום בנו
אנו בעצמנו החייבים בזה. ע"י הריבות והמדנים אשר עברו
תמיד בינינו חילוק הדעות ופירוד. הלבבות אשר בתוכנו היו
בעוכרינו. די היה לאחינו הגבאי הרמים אשר בחו"ל להבין
עד כמה אהבת אדם לנו ע"י ראות כי האשכנזים מבקשים
רק טובת עדתם וכן הספרדים. המה יאמרו בלבם מדוע

דרוש ביום עריכת החשבון

הספרדים לא יבקשו להטיב לאשכנזים, ואשכנזים
לספרדים. מדוע לא יתאחדו יחד להטיב לכלל ישראל.
אם כן איפא לא מאהבתם את עם ישראל מבקשים עזר
מאתנו, מכל שכן כשראו את כתבי השטנה אשר כתבו
תמיד אלו על אלו, דנו אותנו ללאנשים בוגדים, אוהבי
הבטילה, ושונאי הישוב.

לו באמת האמינו בנו אחינו הנדיבים, רמי המעלה
אשר בחו"ל כי אז בכל דבר דרשו עצה מפינו ואנו פה
היינו ממנים יועצים אנשים חכמים ונבונים, אוהבי אמת
שונאי בצע מיקירי ירושלם אשר בתוכנו בכל המקהלות
להדריך את הבאים בסדר ובמשטר ולהשיאם עצה שיהיו
מתונים במעשיהם וכל מעשינו יהיו נעשים בחפץ ורצון
וברשות ממשלתנו האדירה והרוממה ובוה סתמנו פי
אויבנו ושונאינו אשר כתבו עלינו כי לכבוש הארץ
מגמתינו. חלילא, חלילא לעם ישראל לבגוד
במלכו, אנו מצוים לדרוש תמיד בשלום
מלכנו האדיר החסיד הרחמן יר"ה, עבדים
נאמנים אנו להדרת ממשלתו הנאורה, מוזהרים
אנו מפי נביאינו אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד
שתחפץ, אסור לנו עפ"י תורתנו לדחוק את הקץ רק מפני
הנגישות והרדיפות אשר בארצם באו העלובים לחסות
תחת כנפי מלך רחמן כמלכנו אשר תמיד אנו בני
ישראל מצאנו בארצו מרגוע לנפשנו.

ועתה כי לא כן עשינו אשאלה מכם למי הגיע
הנזק הגדול והנורא, האם לאחינו הרוסים, לא, לא
אחינו הרוסים לא נתנום לבא לארץ הקדושה. עכ"פ מצאו
מפלט למו באמעריקא, בארגנטיניא, וכדומה, אך! אנו
פה בצרה ומצוקה בעלי אחוזות ירדו פלאים כי אין קונה
אחווה בחצי מחיר, הסוחרים באו עד משבר, הבינוני
יגע כל היום למצוא טרף לביתו, הפועלים ובעלי מלאכה
בשלים, הת"ח והעניים מתים ברעב, באו בנים עד משבר
וכח ללידה אין, ואין חונן ואין מרחם.

דרוש ביום עריבת החשבון
מוֹרֵךְ ! אִין מַגְמַתִּי לַקּוֹנֵן עַל הָעֵבֶר, אִינִינִי מַקּוֹנֵן
וּבְפֶרֶשׁ עַל הָעֵבֶר כִּי מֵאֵי דְעֵבֶר עֵבֶר, אַחִי, שִׁימוּ לֵב
לְדַבְרֵי אֱלֹהִים לֹא עַתְּ לַחֲשׂוֹת, לִישֵׁב בַּחֲבוּק יָדַיִם, עוֹד מֵעַט
הָאֵל בְּרַחֲמָיו יִתֵּן בְּלֵב מִשְׁרַתְּוֹ לְבַטֵּל כָּל הַגְּזִירוֹת וּבַחֲסָדָיו
הַגְּדוּלִים, יִרְחַם עַל מִשְׁרַתְּוֹ עוֹשֵׂי רְצוֹנוֹ בַּתּוֹ לֵנו שִׁוּוֹי
הַזְּכוּיִת לְהַבְנִינָה וְלַקְנִיית הַקְּדֻקָּעוֹת, בַּעַת הַבְּטִלָּה הַזֹּאת
עֲלֵינוּ לְתַקֵּן מַעֲשֵׂינוּ לְעִמּוּד הַכֶּן לְעַת הַצּוֹרֵךְ וְלֹא נִשְׁנָה
אֶת אֲוִלְתָּנִי, וַיִּסּוֹד אֲבָן פִּינָה לְזֶה הִיא אַחַדוֹת כָּל הָעֵדוֹת
כְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים בְּכָל דְּבַר קִטּוֹן וְגִדּוּל וְאִי יִרְאוּ אַחֲיֵנוּ
שֶׁבַחֲוֹל אֶת מַהֲרַת מַעֲשֵׂינוּ וַיִּשְׂרַת לְבַבְנוּ וְכִי חוֹבְבֵי
צִיּוֹן אֲנִי בְּאַמְתּוֹבְאֻמוֹנָה, וְעִי"ן יִשׁוּב אִ"י תִּפְרַח כְּשׁוֹשְׁנָה
וְקָרַן יִשְׂרָאֵל תִּרְוֹם בְּכַבּוֹד אֲמֵן !

וַיַּעַן שְׁטֵרְחַתִּי לְנוֹר"ךְ שֵׁל"א חֲזַרְתִּי לְנוֹסְאֵי וַיִּקְדַּם וַחֲג
הַאֲסִיף וְכו', יְדוּע מ"ס הַרְנוֹצֵן עֵהֲת"ו כִּי חֲג הַאֲסִיף
הוּא לַתַּת הוֹדָאָה לְאַלְקִים עַל כִּי נָתַן לָנוּ וַנֵּטַר וְהַאֲדוּמָה
שְׁמֵרָה חוֹקָה לַתַּת פְּרִיָה, אֵל זֶה רַחֲמֵי וַחֲג הַאֲסִיף הַזֶּה
אֲשֶׁר לָנוּ הַיּוֹם צִלְחַת הַסֵּכָה יוֹם וַחֲלַחַת ע"ו שְׁנִים
לְחֲזַרְתָּנוּ וְהַיּוֹם הַזֶּה אֲסַפְנוּ אֵה וַנֵּעֲשִׂינוּ צִסְפֵּר הַחֲשֻׁבּוֹן אֲשֶׁר
לְפִנֵּיכֶם, עֲלֵינוּ לַתַּת הוֹדָאָה לְאַלְקִים עַל כִּי נָתַן לָנוּ כַח
לְעִבּוֹד צוֹפֵעַל הַזֶּה וְשֵׁם צִלְצֵ אַחֲיֵנוּ הַכְּדִיִּצִים לְתַמּוּךְ צִיִּדֵינוּ,
כִּי תוֹדוֹת לְנוֹרְכָא וְרַצְנָא גְּאוּן עוֹזְנוּ הֵ ר א ש " ל שִׁיחִי
עַל כִּי תוֹוִיד הוּא צַעוֹזְרֵינוּ עַל כָּל דְּצַר אֲשֶׁר דְּרַשְׁנוּ וַחֲלַחְתּוּ
לְטוֹבַת חֲזַרְתֵינוּ, כִּי צַרְכוֹת יַחֲלוּ עַל רַאֲשֵׁי כְּדִיִּצֵי עוֹזְנוּ,
וְתַשׁוּאוֹת חֵן חֵן לְהַגְזִיר הַנְּכַצֵּד וַחֲלַח יִלְחַק ג' יֵהֵן יל"ו וְהַגְזִיר
הִיקֵר נוֹר' יוֹסֵף יֵהוּד יל"ו כִּי תוֹזְכוּ צִיִּדֵי הַרְצֵ הַכּוֹלֵל סְד"ר כ'
חֲזִיק' שְׁצַחֵי יל"ו צִדְצַר הַשְּׁטֵרְחוֹת אֲשֶׁר לְחֲזַרְתֵינוּ יִשְׁלַם ה'
פַּעֲלָם, חֲזַרְתִּי וְאַחֲרַתִּי וַחֲג הַאֲסִיף וְכו' נְסִים לְצַנוּ אֵל שְׁתִּי
הַאֲצִידוֹת הַגְּדוּלוֹת אֲשֶׁר אֲצַדֵּה חֲזַרְתָנוּ צַשְׁנַחְנוּ הַנְּכַחִיחָה,
צִקִּץ הַעֵבֶר אֲצַדְנוּ אֵת ר' קִיּוּוֹן מוֹפְלָא שְׁצַקְנֵהֲדִרִין עַפְּהָ
שֶׁל חֲכוּמָה הַרְצֵ ר' צִרּוּךְ פִּי כְּעוֹ ז ל ה " ה, לְצַנוּ דוּהָ
עֲלֵינוּ כִּי אִין לָנוּ תוֹוֹרְחָנוּ, וְקִרְוֹצֵ לִיּוּנֵי הַחֲג ה' הַנּוֹר לָנוּ

בנקוד יונין הרב היווסלח הראב"ד לאש הועד הק' ר' יוסף
ערוזיאל ז"ל ה"ה, וידוע כי אין וניתת הלדיקים ונכסר
על הדור אלא זהות ישראל כלב אחד כו"ס ונהריו"ע ע"פ
שה. מזורה ישראל, ואין זכות הלדיקים ונגן על הדור אלא
כשהן בגוף אחד כו"ס רבותינו ז"ל עו"ס ונה לדידי צביתי
שהי' ארע"ה ונבקש ונהקצ"ה שזכות הלדיקים חגן על ישראל
והשיב לו עשה המזומתה ולא עוד אלא שמוהים אלו על
אלו, גם מרע"ה אמר אכן נודע הדבר ור"ל דזאת לפנים
הי' מתמי' נודע לא הגין זכות הלדיקים שבדור ונפרע שבט
לוי אכן כשראה שהי' זהם דלטורין שמדה הרעה הזאת
נובע ממזמת הפירוד שביניהם אז אמר אכן נודע הדבר,
ועלי לבאר עד כמה מלווין אנו על הדלטוריא, ידוע מ"ס
צבנהדרין צטעה שאמר הקצ"ה ליהושע חטא ישראל אמר
לפניו רצש"ע מי חטא אמר לו הקצ"ה וכי דלטור אכי,
לך הטל גורלות, עיני ישראלים יחזו גם כי צעת ההיא היו ישראל
צברה וצמלוקה כ"ג אלפים איש נסו לפני העי כל"ו איש מתו
לצ כל העם נחם והי' לומים עכ"ז לא אזה הקצ"ה להיות
דלטור לנאקור את עכן לפני יהושע אף כי צאמת הטא
מכש"כ לנאקור איש שבאמת לא חטא, יהא רעוא שמיחת
הלדיקים הנו' תהא לכפר עונותינו ונפסם תכלצ"ה, וזרעם
יירש ארץ, וידוע שהקצ"ה אקר לנו שמועי חוץ שלא
יהי' כל או"א צונה צטדה צמה לעלמו להקריב קרצבותיו
אלא ליונו שנתאחד יחד וכל קרצבותינו יציאם לאהל מועד
וצכות האחדות אנו נגאלים אל זה רמזתי צנשאי מקדם
וחג האסיף היינו חג האסיף נדחי ישראל היא צאספך את
מעשיך מעשה המלות מן השדה שלא יהיו כשמועי חוץ אלא
צאהל מועד כלנו יחד צאהצה ואחמה ועי"ז נזכה כי שלש
פעמים צטנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' צעגלא
וצזמן קרוב אמן !